

סילבוס

טרנספורמציה של קונפליקט והחברה האזרחית: בין תיאוריה ומעשה
- 54750

תאריך עדכון אחרון 11-02-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חקר סכסוכים, ניהולם ויישובם

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מיה כהנוב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Maya.kahanoff@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: סמסטר ב' יום ב' 17-18

מורי הקורס:

ד"ר מיה כהנוב

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בתהליכי טרנספורמציה של קונפליקטים חברתיים ואתנו-לאומיים ממושכים וקשים המערבים סוגיות של זהות ושייכות ובתהליך התפייסות השואף לשקם יחסים שנפגעו בין צדדים יריבים ולבססם על כבוד ואמון הדדי, צדק ושיתוף פעולה. נתמקד בתפקידה של החברה האזרחית בקידום תהליכים אלה ונתוודע לאתגרים העומדים בפני תהליכי שינוי שהנם ארוכי טווח, עמוקים והדרגתיים ומצריכים שינויים מבניים ופסיכולוגיים כאחד.

בחלקו הראשון של הקורס נציג פרספקטיבות תיאורטיות של טרנספורמציה של קונפליקט, בניית שלום ותהליכי פיוס ונדון בסוגיות מרכזיות הכרוכות בתהליך התפייסות בין עמים ואנשים יריבים (למשל, פיוס והכרה, צדק, התמודדות עם העבר, טראומה וריפוי ועוד). בהמשך נלמד על תפקיד החברה האזרחית בתהליכי טרנספורמציה של קונפליקט ופיוס ונכיר אסטרטגיות התערבות שונות (כמו: סגור/מחאה, דיאלוג, וועדות אמת ופיוס); בתוך כך נתוודע לארגונים שונים הפועלים לקידום טרנספורמציה ופיוס בסכסוך הישראלי-פלסטיני ונבחן את האפשרויות והאתגרים העומדים בפני פעילויות אלה. הקורס ייכלול סרטים, מרצים אורחים ומפגש עם ארגוני החברה האזרחית. במידת האפשר נקיים סיור בשטח.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

התלמידים יכירו אסטרטגיות התערבות שונות לקידום טרנספורמציה של קונפליקט; יבחנו ויעריכו את התאמתם של אסטרטגיות שונות לאתגרי השדה הישראלי-פלסטיני; ישוו בין האסטרטגיות הקיימות ויעריכו את יתרונותיהן ומגבלותיהן; כך שיוכלו לעצב או להמליץ על האסטרטגיות המיטביות מול בעיה מסוימת בקונטקסט מסוים

דרישות נוכחות (%):

שיטת ההוראה בקורס: הקורס ייכלול סרטים, מרצים אורחים ומפגש עם ארגוני החברה האזרחית. במידת האפשר נקיים סיור בשטח.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1-2 טרנספורמציה של קונפליקט ובניית שלום □ פרספקטיבות תיאורטיות קריאה:

Ramsbotham, O., Woodhouse, T. & Miall, H. (2005). *Contemporary Conflict Resolution*, Cambridge: Polity Press (□Introduction to Conflict Resolution: Concepts and Definitions□), pp. 3-31

Francis, D. (2004) *culture, Power asymmetries and Gender in Conflict Transformation*, <http://www.Berghof-handbook.net>

שיעור 3. בניית שלום ופיוס □ בין תיאוריה לפרקטיקה
קריאה:

Michelle, G (2006) "Peace-Building: Theoretical and Concrete Perspectives", *Peace & Change*, Vol.31, No.4 October 435-478

בר-טל, ד. ובנינק, ו (2002) "מהות ההתפייסות", פוליטיקה, גיליון 9, מכון דיוויס, האוניברסיטה העברית, עמ' 9-34
רשות:

Villa □Vicencio, C. (2006) "The politics of reconciliation", in: T. A. Borer (ed.) *Telling the Truths. Truth Telling and Peace building in Post-Conflict Societies*, University of Notre Dame press, pp. 59-82

שיעור 4. פיוס הכרה וטרנספורמציה של זהות
קריאה:

Kelman, H.C (2010) *Conflict Resolution and Reconciliation: A Social-psychological Perspective on ending Violent Conflict between Identity Groups*", *Landscapes of Violence*, Vol. 1: No.1, article 5. Available at:

[Http://scholarworks.umass.edu/lov/vol1/iss1/5](http://scholarworks.umass.edu/lov/vol1/iss1/5)

ג'מאל, א. (2001) "הכרה הדדית, פיוס וטרנספורמציה של סכסוכים: היבטים תיאורטיים", סוציולוגיה ישראלית ג (2): 313-341
רשות:

Patten, A. (2014) *Equal Recognition: The Moral Foundations of Minority Rights*, Princeton University Press, Ch.1

שיעור 5. החברה האזרחית ובניית שלום
קריאה:

Verdeja, E. (2009) "Civil Society and Reconciliation", in: *Unchopping a Tree, Reconciliation in the Aftermath of Political Violence*, Philadelphia: Temple University Press, Pp 136-159

Michelle, I. Gawerc (2013) "Organizational adaptation and survival in a hostile and unfavorable environment: Peacebuilding organizations in Israel and Palestine", *Research in Social Movements, Conflicts and Change*, vo. 36, 167-202

רשות:

קריסברג, ל (2002) "פעולות התפייסות בזירה הפנימית ובזירה הבינלאומית", פוליטיקה (9), מכון דיוויס, האוניברסיטה העברית, עמ' 35-58

People-to-People: What went wrong and how to fix it? Palestine-Israel Journal of Politics, Economics and Culture (2005-6), Special Issue, vol.12 no.4 & vol. 13 no. 1.

Kahanoff, M., Salem, W. & Nasralla, R. (2007) *Assessment of Cooperation between Israeli and Palestinian Civil Society Organizations*, The Jerusalem Institute for Israel Studies, www.jiis.org.il (בעברית גרסה יש)

שיעור 6. אסטרטגיות התערבות (1) □ סינגור, קידום שוויון וזכויות

היכרות עם עבודתם של ארגוני החברה האזרחית העוסקים בסינגור ומפגש עם נציג/ה אחד הארגונים [למשל: "עיר עמים", קרן אברהם, סיכוי, שומרי משפט]

קריאה:

גורדון, נ. (2005) "זכויות אדם ומרחב חברתי: כוחה של האגודה לזכויות האזרח בישראל", סוציולוגיה ישראלית, ז (1), עמ' 23-44

Tali Nir (2009) *The State of Human Rights in East Jerusalem: Facts and Figures*,

ACRI, 33-47. <http://www.acri.org.il/pdf/eastjer2009.pdf>
שיעור 7-8 סיור מודרך בירושלים עם עיר עמים (תאריך מדויק ייקבע בתאום עם הסטודנטים)

שיעור 9 אסטרטגיות (2) דיאלוג וטנרספורמציה של היחסים/זהות
היכרות עם עבודת ארגונים העוסקים בדיאלוג ומפגש עם נציגים/ מנחי מפגשים [למשל: האגודה
להבנה בין-דתית, "בסוד- שיח", פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני למען פיוס ושלום]
קריאה:

Maddison Sara (2014) *Relational transformation and agonistic dialogue in divided societies*, *Political Studies*, pp. 1-17

Saunders, H.H. (2011) *Sustained Dialogue in Conflicts. Transformation and Change*,
NY: Palgrave Macmillan

רשות:

כהנוב, מיה (2010) דיאלוג חשוף □ יהודים וערבים במפגש, אוניברסיטת בן גוריון.
אוסטרופ, ש (2012) (עורכת) דיאלוג ומנהיגות על קווי השבר בחברה הישראלית; תיאוריה ופרקטיקה
בהתהוות, בסוד שיח והג'וינט □ אלכ"א, בתוכו במיוחד: כהנא וכהנוב... שפירא מריים

שיעור 10. נשים מובילות שינוי ושלום - פרספקטיבה מגדרית לטרנספורמציה של סכסוך
היכרות עם ארגוני נשים הפועלות לקידום השלום ומפגש עם נציגות [למשל: פורום דבורה; נשים
עושות שלום, פרויקט מנהיגות נשים/מדרשת אדם]
קריאה:

- Jenkins, T., & Reardon, B. A. (2007). *Gender and peace: Towards a gender inclusive, holistic perspective*. In C. Webel & J. Galtung, *Handbook of peace and conflict studies* London: Routledge (pp. 209-231). Or:

Rey, C. & Mckay, S. (2006) *Peacebuilding as a Gendered Process*, *Journal of Social Issues*, Vol. 62, No. 1, pp. 141-153

רשות:

ששון-לוי, א. ורפפורט, ת (2002) "גוף, אידיאולוגיה ומגדר", מגמות, מ"א, 4
אהרוני, ש. ודיב, ר. (עורכות) (2004) איפה הנשים כולן? החלטת מועצת הביטחון 1325: היבטים
מגדריים של הסכסוך הישראלי-פלסטיני, חיפה: פרדס.

Golan, Galia & Kamal, Zahira (2006) " Women's people-to-people activities ; Do We do it better?", in; *People-to-People. Palestine-Israel Journal of politics, economics and culture* (2005-6), vol. 12 no.4 & vol 13 no. 1, pp. 58-63

Kahanoff, M. (2003) *Women in Conflict Zones: Struggling with Ethno-National and Racial Conflicts, Report on a women's workshop, the Van Leer Jerusalem Institute and the British Council, Jerusalem*

שיעור 11. אסטרטגיות התערבות (4) □ מתן עדות וחשיפת המושתק
היכרות עם ארגונים המיישמים אסטרטגיות של מתן עדות [למשל: מחסום ווטש, שוברים שתיקה,
פורום המשפחות השכולות הפלסטיני-ישראלי ועוד]
קריאה:

אולמן, ח. (2012) "לראות את המחסומים: על תהליך העדות בחברה ובטיפול", בתוך: י. אליצור
(עורך) כתם של עננה קלה. חיילים, צבא וחברה באינתיפאדה, אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ'
140-155

Helman, S. (2015). *From the protest to testimony and confession: The changing politics of peace organizations in Israel*, in: F.Markowitz, S.Sharot & M.Shoked (Eds.) *Toward an Anthropology of Nation Building and Unbuilding in Israel*, Lincoln and London: University of Nebraska Press, pp. 73-90.

- Sasson-Levy, O., Levy, Y. & Lomsky-Feder, E. (2011) "Women breaking the silence: military service gender and antiwar protest", *Gender & Society*, Vol.25 No.6, December, 740-763
- שיעור 12. אסטרטגיות (5) התמודדות עם העבר ורפוי - ועדות אמת ופיוס צפייה בסרט ו/או מפגש עם נציגים מפורום המשפחות השכולות למען פיוס ושלום קריאה:
- בר-און, ד. (תשס"ה) "צדק פורמלי וצדק בין אישי: בחינה מחדש של מושג הפיוס", *משפט וממשל*, ח': 623-642
- Avruch, K. (2010) "Truth and Reconciliation Commissions: problems in Transitional Justice and the reconstruction of identity", *Transcultural Psychiatry*, Vol. 47 (1): 33-49
רשות:
- Borer, T.A. (Ed.) (2006), *Telling the Truth; Truth telling and Peace building in Post conflict Societies*, Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press. Especially: Borer, T.A. " Truth telling as a peace-building activity: a theoretical overview" pp. 1-58
- Dudai, R. (2007). *A Model for Dealing with the Past in the Israeli-Palestinian Context*, *The International Journal of Transitional Justice*, 249-267
- Rey, C. & Owens, I. (1998) "Perceptions of psychosocial healing and the Truth and Reconciliation Commission in South Africa", *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 4 (3) 257-270
שבוע 13. הצגות סטודנטים וסיכום
- חומר חובה לקריאה:
- Ramsbotham, O., Woodhouse, T. & Miall, H. (2005). *Contemporary Conflict Resolution*, Cambridge: Polity Press (Introduction to Conflict Resolution: Concepts and Definitions), pp. 3-31
- Francis, D. (2004) *culture, Power asymmetries and Gender in Conflict Transformation*, <http://www.Berghof-handbook.net>
- Michelle, G (2006) "Peace-Building: Theoretical and Concrete Perspectives", *Peace & Change*, Vol.31, No.4 October 435-478
- בר-טל, ד. ובנינק, ו (2002) "מהות ההתפייסות", *פוליטיקה, גיליון 9*, מכון דיווין, האוניברסיטה העברית, עמ' 9-34
- Kelman, H.C (2010) *Conflict Resolution and Reconciliation: A Social-psychological Perspective on ending Violent Conflict between Identity Groups*, *Landscapes of Violence*, Vol. 1: No.1, article 5. Available at: <Http://scholarworks.umass.edu/lov/vol1/iss1/5>
- ג'מאל, א. (2001) "הכרה הדדית, פיוס וטרנספורמציה של סכסוכים: היבטים תיאורטיים", *סוציולוגיה ישראלית* ג (2): 313-341
- Verdeja, E. (2009) "Civil Society and Reconciliation", in: *Unchopping a Tree, Reconciliation in the Aftermath of Political Violence*, Philadelphia: Temple University Press, Pp 136-159
- Michelle, I. Gawerc (2013) "Organizational adaptation and survival in a hostile and

-
- unfavorable environment: Peacebuilding organizations in Israel and Palestine*", *Research in Social Movements, Conflicts and Change*, vo. 36, 167-202
גורדון, נ. (2005) "זכויות אדם ומרחב חברתי: כוחה של האגודה לזכויות האזרח בישראל", סוציולוגיה ישראלית, ז (1), עמ' 23-44
- Tali Nir (2009) *The State of Human Rights in East Jerusalem: Facts and Figures*, ACRI, 33-47. <http://www.acri.org.il/pdf/eastjer2009.pdf>
- Maddison Sara (2014) "Relational transformation and agonistic dialogue in divided societies", *Political Studies*, pp. 1-17
- Saunders, H.H. (2011) *Sustained Dialogue in Conflicts. Transformation and Change*, NY: Palgrave Macmillan
- Jenkins, T., & Reardon, B. A. (2007). *Gender and peace: Towards a gender inclusive, holistic perspective*. In C. Webel & J. Galtung, *Handbook of peace and conflict studies* London: Routledge (pp. 209-231). Or:
- Rey, C. & Mckay, S. (2006) "Peacebuilding as a Gendered Process", *Journal of Social Issues*, Vol. 62, No. 1, pp. 141-153
- אולמן, ח. (2012) "לראות את המחסומים: על תהליך העדות בחברה ובטיפול", בתוך: י. אליצור (עורך) כתם של עננה קלה. חיילים, צבא וחברה באינתיפאדה, אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 140-155
- Helman, S. (2015). "From the protest to testimony and confession: The changing politics of peace organizations in Israel", in: F.Markowitz, S.Sharot & M.Shoked (Eds.) *Toward an Anthropology of Nation Building and Unbuilding in Israel*, Lincoln and London: University of Nebraska Press, pp. 73-90.
- Sasson-Levy, O., Levy, Y. & Lomsky-Feder, E. (2011) "Women breaking the silence: military service gender and antiwar protest", *Gender & Society*, Vol.25 No.6, December, 740-763
- בר-און, ד. (תשס"ה) "צדק פורמלי וצדק בין אישי: בחינה מחדש של מושג הפיוס", משפט וממשל, ח': 623-642
- Avruch, K. (2010) "Truth and Reconciliation Commissions: problems in Transitional Justice and the reconstruction of identity", *Transcultural Psychiatry*, Vol. 47 (1): 33-49

חומר לקריאה נוספת:

- Villa Vicencio, C. (2006) "The politics of reconciliation", in: T. A. Borer (ed.) *Telling the Truths. Truth Telling and Peace building in Post-Conflict Societies*, University of Notre Dame press, pp. 59-82
- Patten, A. (2014) *Equal Recognition: The Moral Foundations of Minority Rights*, Princeton University Press, Ch.1
- קריסברג, ל (2002) "פעולות התפייסות בזירה הפנימית ובזירה הבינלאומית", פוליטיקה (9), מכון דיווין, האוניברסיטה העברית, עמ' 35-58
- People-to-People: What went wrong and how to fix it? *Palestine-Israel Journal of Politics, Economics and Culture* (2005-6), Special Issue, vol.12 no.4 & vol. 13 no. 1.
- Kahanoff, M., Salem, W. & Nasralla, R. (2007) *Assessment of Cooperation between Israeli and Palestinian Civil Society Organizations*, The Jerusalem Institute for Israel

- Studies, www.jiis.org.il (בעברית גרסה יש)
- כהנוב, מיה (2010) דיאלוג חשוף ׀ יהודים וערבים במפגש, אוניברסיטת בן גוריון.
 אוסטרופ, ש (2012) (עורכת) דיאלוג ומנהיגות על קווי השבר בחברה הישראלית; תיאוריה ופרקטיקה
 בהתהוות, בסוד שיח והג'וינט ׀ אלכ"א, בתוכו במיוחד: כהנא וכהנוב... שפירא מריים
 ששון-לוי, א. ורפפורט, ת (2002) "גוף, אידיאולוגיה ומגדר", מגמות, מ"א, 4
 אהרוני, ש. ודיב, ר. (עורכות) (2004) איפה הנשים כולן? החלטת מועצת הביטחון 1325: היבטים
 מגדריים של הסכסוך הישראלי-פלסטיני, חיפה: פרדס.
 Golan, Galia & Kamal, Zahira (2006) " Women's people-to-people activities ; Do We
 do it better?", in; People-to-People. Palestine-Israel Journal of politics, economics
 and culture (2005-6), vol. 12 no.4 & vol 13 no. 1, pp. 58-63
 Kahanoff, M. (2003) Women in Conflict Zones: Struggling with Ethno-National and
 Racial Conflicts, Report on a women's workshop, the Van Leer Jerusalem Institute
 and the British Council, Jerusalem
 - Borer, T.A. (Ed.) (2006), Telling the Truth; Truth telling and Peace building in Post
 conflict Societies, Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press. Especially:
 Borer, T.A. " Truth telling as a peace-building activity: a theoretical overview" pp.
 1-58
 Dudai, R. (2007). A Model for Dealing with the Past in the Israeli-Palestinian
 Context, The International Journal of Transitional Justice, 249-267
 Rey, C. & Owens, I. (1998) "Perceptions of psychosocial healing and the Truth and
 Reconciliation Commission in South Africa", Peace and Conflict: Journal of Peace
 Psychology, 4 (3) 257-270

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
 מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 0 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 0 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %
 בחנים 0 %
 אחר 100 %
 ראו פירוט במידע נוסף

מידע נוסף / הערות:

דרישות הקורס והרכב הציון:
 נוכחות בכל השיעורים והשתתפות פעילה - 10%
 הגשת מטלה 1 - בהתבסס על תצפית בפעילות של אחד מארגוני החברה האזרחית - 20%
 הגשת מטלה 2 ׀ בהתבסס על 2 ראיונות עם פעילים לשינוי חברתי/ פיוס ובניית שלום ׀ 20%
 הגשת עבודה מסכמת (הרחבה של המטלות שהוגשו וניתוחן לאור תיאוריות שנלמדו, בהתייחס לסוגיה
 מרכזית בתחום של תפקיד החברה האזרחית בטרנספורמציה של קונפליקט ופיוס - 50%